

STRESZCZENIE

Realizacja projektów europejskich wymaga dobrze zorganizowanej współpracy pomiędzy poszczególnymi uczestnikami rynku. Potrzebna jest także specjalistyczna wiedza, dotycząca sposobu aplikowania o te środki, a po uzyskaniu dotacji, także z zakresu zarządzania projektem. Z drugiej strony, fundusze na realizację projektów współfinansowanych pochodzą od ogółu obywateli Unii Europejskiej, a więc można zaryzykować stwierdzenie, że bezbłędna ich realizacja jest sprawą istotną zarówno na gruncie krajowym, jak i całej Wspólnoty. Złożoność problematyki europejskiej, implikuje szereg wymagań stawianych projektodawcom. Niestety, wymogi te - na bieżąco opisywane w coraz większej ilości wytycznych, regulujących proces realizacji projektów - niejednokrotnie skutecznie utrudniają pracę realizatorom przedsięwzięć współfinansowanych, którzy się zwyczajnie "nie odnajdują" w tej zbyt sformalizowanej rzeczywistości.

Dotychczasowe doświadczenia, związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków EFS dowodzą, że polscy projektodawcy nie ustrzegli się licznych błędów, popełnianych zarówno w fazie planowania, jak i realizacji tych przedsięwzięć. W roku 2015 *de facto* kończy się drugi okres programowania w Polsce, gdyż zgodnie z zaleceniami Instytucji Zarządzającej, to właśnie w połowie 2015 roku będą rozliczane ostatnie wydatki kwalifikowane, w ramach projektów współfinansowanych ze starej perspektywy 2007-2013. Natomiast, pierwsze konkursy, na realizację projektów EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020, odbędą się dopiero w połowie 2015 roku. Można zatem uznać, że przełomowy rok 2015 jest odpowiednim momentem do podsumowań [dotyczących popełnianych błędów w ww. projektach], ale przede wszystkim do wyciągania wniosków na przyszłość, dla kolejnych projektodawców - co w istocie stanowi zasadniczy przedmiot rozważań niniejszej dysertacji.

Cel główny rozprawy stanowi: "Diagnoza błędów, najczęściej popełnianych przez realizatorów projektów współfinansowanych ze środków EFS w Polsce w okresie programowania 2007-2013, oraz zaprojektowanie pakietu rekomendacji,

służących uniknięciu, bądź zminimalizowaniu, zidentyfikowanych w procesie badawczym uchybień, w przyszłości, przez kolejnych beneficjentów projektów EFS".

W badaniach opisanych w niniejszej dysertacji wzięli udział kontrolerzy, audytorzy, realizatorzy oraz eksperci projektów EFS. Zdiagnozowano zarówno rodzaje popełnianych błędów, jak i przyczyny ich występowania, a także opracowano rekomendacje usprawniające proces wdrażania ww. projektów. Przegląd dostępnej literatury, prowadzone eksploracje, w tym obserwacja własna i doświadczenia autorki niniejszej pracy, pozwoliły na weryfikację postawionych hipotez oraz stworzyły szansę uzyskania odpowiedzi na postawione pytania badawcze.

W toku prowadzonych eksploracji, okazało się jak istotny, dla przedsięwzięć współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, jest wpływ otoczenia, które wyjątkowo silnie oddziałuje na procesy zachodzące w projektach EFS. Ponadto, odnotowano potrzebę zmian i usprawnień systemu komunikacji, pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie funduszy a projektodawcami. Zaobserwowano także, że oferta szkoleniowa i wsparcie merytoryczne, udzielane projektodawcom przez instytucje finansujące, przede wszystkim winny być wzmocnione o aspekty praktyczne. Z drugiej strony, jakość kontaktów, opiekunów projektów z realizatorami, winna ulec modyfikacji, w kierunku większej dostępności opiekunów oraz szybszego reagowania z ich strony, na zgłaszane im trudności, tak aby "zdążyć przed błędem". Dodatkowo, w obszarze oceny efektywności projektów miękkich, czyli projektów nieinwestycyjnych [a takie właśnie przedsięwzięcia są realizowane przy wsparciu EFS], zasadnicze wyzwanie dla kolejnych badaczy, stanowi próba stworzenia skodyfikowanych metod i pewnych uniwersalnych kryteriów pomiaru, gdyż nauka nie wypracowała jak dotąd gotowych rozwiązań.